

Od snů ke skutečnosti

Diplomatické styky se dají přirovnat k manželství. Známe manželství chladná a formální, temperamentní i taková, která připomínají vysumělý sekt. Některá manželství jsou však naplněna vzájemným porozuměním a přátelstvím. A takové jsou i znovu obnovené diplomatické styky mezi Státem Izrael a tehdejším Československem. V úterý 9. února uplynulo rovných dvacet let od okamžiku, kdy izraelský ministr zahraničí Moše Arens společně s naším ministrem Jiřím Dienstbierem podepsali dohodu o vzájemné výměně velvyslanců, tedy diplomatických zástupců nejvyšší úrovně. Ukončili tím ostudnou kapitolu našich mezinárodních vztahů, kdy Praha pod nátlakem Moskvy tyto styky v roce 1967 přerušila.

K výročí obnovení vzájemných styků uspořádalo Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Velvyslanectví státu Izrael v ČR, Židovská obec v Praze, Federace židovských obcí v ČR a Židovské muzeum v Praze slavnostní večer ve Španělské synagoze, který se konal s laskavou podporou Česko-izraelské smíšené obchodní komory a A. C. E. Media Ventures, Inc.

Před vzácné hosty ve zcela zaplněné synagoze předstoupil předseda Židovské obce v Praze František Bányai a v krátkém uvítacím projevu vyjádřil svou vděčnost všem, kteří se o tuto mimořádnou událost před lety zasloužili. Přivítal J. E. Jaakova Levyho, velvyslance Státu Izrael v ČR, a mimořádně vzácné hosty – bývalého izra-

jednu z prvních zahraničních cest ve funkci prezidenta republiky do Izraele, což bylo nepřehlédnutelné přátelské gesto.

pouze vzdáleným snem. Nikdy bych si nepomyslel, že bych zde mohl působit jako diplomat.“ A v tomto osobním tónu pokračoval ►

Václav Kunta (flétna), Ludmila Vernerová-Nováková (soprán) a Lydie Hartelová (harfa)

J. E. Jaakov Levy, velvyslanec Státu Izrael, hovoří k účastníkům slavnostního setkání

elského ministra zahraničních věcí profesora Moše Arense (1925) a bývalého československého ministra zahraničí Jiřího Dienstbiera (1937). Tito muži svým podpisem otevřeli novou kapitolu vzájemných styků obou zemí.

Poté předal slovo místopředsedovi vlády a ministru zahraničních věcí Janu Kohoutovi, který ve svém obsáhlém projevu rekapituloval vzájemné styky obou zemí, připomněl předválečnou návštěvu prezidenta T. G. Masaryka v tehdejší Palestině a jeho sympatie, které měl vůči sionistickému hnutí a židovství vůbec. I Václav Havel vykonal

Na jeho slova navázala J. E. velvyslanec Jaakov Levy s velmi osobním, neformálním vyznáním vztahu k České republice. Připo-

„Pro mne je Praha dvacet let po obnovení diplomatických vztahů snem, který se stal skutečností.“

J. E. Jaakov Levy,
velvyslanec Státu
Izrael v ČR

mněl si svá mladá léta, kdy jako student Hebrejské univerzity v Jeruzalémě navštěvoval seminář o předválečných dějinách ČSR. Po srpnové okupaci Československa zeměmi Varšavské smlouvy se aktivně zúčastňoval protestních demonstrací před velvyslanectvími těchto zemí v Evropě. Doslova řekl: „Praha byla městem, do něhož byl občanům Státu Izrael zamezen přístup, a pro mne byla

PhDr. Miloš Pojar, náš první polistopadový velvyslanec v Izraeli, vzpomíná...

► i nadále. „*Neberu svoje pověření na lehkou váhu. Pro mne jako velvyslance je každý zde prožitý den mimořádným zážitkem. Dokonce jsme si s manželkou začali vést deník nadepsaný ‚Kouzelné dny a noci v Praze‘. Do deníku zaznamenáváme své výlety na místa, která známe z knih, do měst, kde dříve žily tisíce Židů, a dnes jich tam zůstalo jen pár. Na*

Bývalý izraelský ministr zahraničních věcí Moše Arens společně se svým kolegou Jiřím Dienstbierem

místa, kde jsou pracně opravovány a obnovovány synagogy a židovské hřbitovy. Píšeme o společenských událostech, na nichž nás poctívají svou přítomností nejvýznamnější české osobnosti, o jedinečných hudebních a filmových festivalech, kterých se účastní izraelští umělci, o pražských divadlech a koncertních sálích, kde se prolínají česká a židovská hudba, o pražských synagogách a Židovském muzeu, o chmurném a sklíčujícím koncentračním táboře v Terezíně. Pro mě je Praha dvacet let po obnovení diplomatických vztahů snem, který se stal skutečností.“

Po tomto osobním vyznání se slova ujal první polistopadový československý velvyslanec v Izraeli PhDr. Miloš Pojar. S přehledem a šarmem vyprávěl o uplynulých dvaceti letech vzájemných styků a uvedl vyčerpávající souhrn nejdůležitějších informací. Měl také připraveno promítání unikátních fotografií z období 1948–1992 ze svého osobního archivu. Pro technickou závaďu z promítání sešlo, ale zájemci budou mít možnost toto promítání zhlédnout ve speciální Kávě o čtvrté ve středu 17. března ve Společenském sále židovské radnice.

Projevy dozněly a prostor Španělské synagogy ovládla hudba židovských skladatelů v podání Romana Patočky (housle), Lydie Härtelové (harfa) a Václava Kunta (flétna). Zazněly skladby G. F. Händela, Maurice Ravela, George P. Telemana a Paul Ben-Haima. Diváci ocenili i skvělý výkon sopranistky Ludmily Vernerové-Novákové.

Slavnostní večer skončil a hosté vytvořili živě debatující skupinky. Vždyť mnozí se neviděli pěknu řádku let. V jedné takové

skupině byl i Jiří Dienstbier a já jej požádal o krátký rozhovor.

V této překrásné synagoze se opět po dvaceti letech setkáváte s bývalým rezortním kolegou, ministrem Mošem Arensem. Byly to vaše podpisy, jež odstartovaly vztahy, a které, jak dnes

zaznělo ze všech projevů, jsou nadstandardně přátelské a vstřícné.

Jaký máte dnes večer pocit?

Pocity? Za uplynulých dvacet let se stala taková spousta věcí, žijeme v úplně jiném světě a dneska už nemáme vzájemně žádné problémy, které jsme měli dlouhá desetiletí, kdy nám je stále někdo zvenčí vyráběl.

J. E. Jaakov Levy, izraelský velvyslanec, místopředseda české vlády Jan Kohout a předseda pražské židovské obce František Bányai v přátelském rozhovoru

Všichni hovořili o výborných vztazích mezi oběma státy. Domníváte se, že v této oblasti máme ještě rezervy?

Což o to, vždy je co zlepšovat. Myslím si ale, že naše vztahy jsou dobré a že v podstatě nejde

o to je vylepšovat, protože byly vždy poněkud nadstandardní. Je to ale především díky tomu, že v Izraeli existuje paměť společné kultury – Franz Kafka, Karel Poláček, Egon Erwin Kisch, Max Brod a desítky, stovky dalších. To byli naši spoluobčané, nádherná symbióza česko-židovsko-německé kultury, kterou válka zničila. Bohužel tato unikátní situace je již nevratná. V Izraeli žije mnoho lidí, kteří jsou odsud, máme tam spoustu kamarádů. Naši lidé mají příbuzné v Izraeli a je tomu pochopitelně i naopak. To jsou ty hlubkové, podstatné vztahy, a nikoliv jen ty diplomatické. Samozřejmě, že u diplomatických vztahů je špatné, když nejsou. Ale míra vztahů je dána vztahy mezi prostými lidmi, nikoliv jen diplomatickou prací.

V době, kdy Česká republika předvedla Evropské unii, chystala připravit konferenci evropských států + Izrael. Toto setkání mělo za úkol politicky i hospodářsky přiblížit Izrael k EU a zlepšit vzájemné vztahy, zlepšit klima. To se bohužel nepovedlo. Existuje naděje, že se podobná konference může ještě v blízké budoucnosti konat?

Naděje existuje vždycky. Nevím, zda nyní Španělě něco konkrétního připravují, ale myslím si, že dialog mezi Izraelem a EU se vede pořád.

Jste tedy optimista?

Ano, jsem optimista, kdybych nebyl, tak se nebudu vůbec angažovat.

Říká se, že optimismus vzniká nedostatkem informací...

Ne, ne! Jak říká Thomas Friedman: „*Optimismus není ani duševní choroba, ani nedostatek informací, ale strategie úspěchu.*“

Děkuji za rozhovor.

► Milan Kalina